

- ліквідація податкової міліції та створення нового органу - фінансової поліції, діяльність якого буде регламентуватися окремим законом.

Дані заходи сприятимуть покращенню інвестиційного клімату в Україні, але вони є недостатніми. Лише після ліквідації первинних причин таких як, війна на Сході, корумпованість владних структур, нестабільність грошової одиниці, незгода і розбіжність інтересів у верхівках влади, відсутність чіткої стратегії розвитку країни, іноземні інвестори стануть зацікавлені у інвестиціях. Адже сприятливий інвестиційний клімат – запорука сталого розвитку будь якої держави.

Для стимулювання інвестиційної діяльності та покращення інвестиційного клімату в Україні, необхідно сформувати стабільну державну політику у сфері іноземного інвестування, розраховану на довгострокову перспективу та розробити обґрунтовану державну стратегію залучення іноземних інвестицій, з урахуванням національних цілей та пріоритетів. Це сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості вітчизняної економіки на міжнародному ринку капіталу й прискорить процес відтворення її потенціалу в складних політико-економічних умовах.

1. *Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) з країн ЄС в економіці України [на 01.07.2015] [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – Режим доступу: <https://goo.gl/qXSQo5>. – Станом на 01.02.2016. – Назва з екрана.*

2. *Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо покращення інвестиційного клімату в Україні»: від 21.12.2016 № 1797-VIII- ВВР.-ст.48.*

**Гаращук О.В.**

д.е.н., професор

Державна інспекція навчальних закладів України

**Куценко В.І.**

д.е.н., професор

ДУ „Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України”

## **ОСВІТНЯ СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ**

*„В житті немає іншої цілі,  
окрім навчання”*

Я.А. Коменський

Як свідчить практика, розвиток економіки залежить від „виробництва знань, передачі та поширення з допомогою інформаційних технологій і застосування її в нових виробничих процесах.

Останнім часом освіта в цілому і вища, зокрема переживає значні фундаментальні зміни, зумовлені зростанням попиту на вищу освіту, посиленням євроінтеграційних процесів, активним використанням знань у виробничій діяльності. [1, с. 135-141].

Кінцевою метою, скажімо, вищої освіти є забезпечення економічного зростання. Особливо це важливим є нині. Адже за роки незалежності економіка України зазнала значних негативних змін. Скажімо, за розвитком промисловості (обсягом промислового виробництва) Україна в 1990 році посідала 20-е місце у світі, нині ж – 190-е. Валовий внутрішній продукт у 2016 році склав 50,1% рівня 1990 року. Для порівняння зазначимо, що, приміром, у Молдові цей показник дорівнював 180%, у Білорусі – 340, у Польщі – 780%. І це при тому, що за індексом освіти Україна значено випередила багато країн світу, маючи цей показник 0,795, тоді як у світі – 0,436.

Серед населення України у віці 6 років і старші повну вищу освіту у 2016 році мали 22,6%. Щоправда, в регіональному розрізі спостерігаються значні відмінності. У Києві, приміром, цей показник досяг майже 40%, у Запорізькій і Харківській областях перевищив 28%, а в Житомирській і Закарпатській – лише близько 12% [2, с. 51].

Використовується вищезазначений показник в Україні недостатньо ефективно. Так, за експертними оцінками, за 10 останніх років за фахом, отриманим у вищих навчальних закладах, працює лише 30-35%. А це значить, що кошти, які були виділені на розвиток освіти, використовувались неефективно. Останнє негативно позначилось і на економіці в цілому.

Подоланню цих негативних явищ має сприяти й подальша диверсифікація вищої освіти, її доступність для широких верств населення. Адже наразі вищі навчальні заклади розміщені нерівномірно. Скажімо, у столиці розміщено 23 університети, академій, інститутів, а на п'ять регіонів (Дніпропетровський, Львівський, Одеський, Харківський та Київ) припадає близько 60% вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації [3, с. 22]. І це при тому, що частка населення цих регіонів є майже вдвічі меншою.

Вищі навчальні заклади, перш за все III-IV рівнів акредитації, виступають ключовим елементом розвитку наукоємної економіки, а знання й інновації взаємно збагачують. У цих умовах у край важливим є налагодження ефективної взаємодії у системі „освіта-наука-виробництво”, залучення до професорсько-викладацького складу найбільш сильних, талановитих і досвідчених науковців і менеджерів, які намагаються досягти високої ефективності не лише у своїй діяльності, а й в економіці країни в цілому [4, с. 15-27; 5. с. 125-127].

Останнім часом намітилась тенденція передачі багатьох функцій і соціальних зобов'язань з державного на регіональний рівень. Нині, скажімо, серед коледжів, технікумів, училищ України 176 мають комунальну форму власності, серед університетів, академій та інститутів – 13.

Разом із тим, великі диспропорції в соціально-економічному розвитку регіонів зумовлюють ситуацію, коли вони не можуть у повному обсязі виконувати соціальні зобов'язання держави. При цьому порушується принцип рівної доступності до споживання соціальних благ і послуг громадянами на рівні мінімальних гарантій. У цих умовах важливо забезпечити законодавче врегулювання міжбюджетних відносин, привести у відповідність дохідну базу і витратні повноваження місцевих бюджетів. Розвиток освіти і в умовах децентралізації має бути забезпечений підтримкою держави, адже цей розвиток, у свою чергу, сприяє економічному зростанню країни.

Стабільний розвиток економіки неможливий без кадрів, які мають перш за все високий рівень професіоналізму, інформаційної грамотності тощо. Стан кадрового потенціалу сфери економіки, його кількісна та якісна характеристика (чисельність, структура, рівень професійної підготовки, трудова мотивація, стан здоров'я кожного фахівця) визначають ефективність її діяльності в цілому.

Формування кадрового потенціалу економічної сфери, здатного перспективно мислити, успішно досягати поставленої мети, є одним із головних завдань освіти в цілому і вищої освіти, зокрема. Поліпшенню кадрового потенціалу економічної сфери сприятиме й подальше розширення таких форм працевлаштування випускників вишів, як контрактна та за договорами, а також забезпечення комплексного підходу, який має включати: підготовку кадрів, їх розвиток, перепідготовку, управління ними, залучення їх до вироблення стратегій соціально-економічного розвитку взаємодію з регіональними і місцевими органами влади, громадськими та територіальними громадами.

Це, в свою чергу, потребує вироблення певних підходів до створення такої системи, яка дозволила б забезпечити успішне розв'язання наступних завдань:

- створення системи державного і комунального замовлення на навчання та випуск молодих спеціалістів для економічної сфери;

- створення системи цільової конкретної підготовки та закріплення фахівців на виробництві;
- розробка нормативно-методичної бази системи цільово-контрактної підготовки спеціалістів для галузей економічного призначення тощо.

1. Гаращук О. Освітньо-наукова парадигма сталого розвитку продуктивних сил України / О. Гаращук, В. Куценко // Проблеми і перспективи економіки та управління : науковий журнал / Чернігів. нац. технол. ун-т. – Чернігів; 2016. – №3(7). – С. 135-141.

2. Соціально-демографічна характеристика домогосподарств України у 2016 році (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України). Статистичний збірник / Державна служба статистики України. – К.; 2016. – 87 с.

3. Основні показники діяльності вищих навчальних закладів України на початок 2016/17 навчального року. Статистичний бюлетень / Державна служба статистики України. – К.; 2017. – 208 с.

4. Куценко В.І. Модернізація післядипломної освіти у контексті розбудови європейського відкритого інтелектуального простору / В.І. Куценко // Економіка. Управління. Інновації. Збірник наукових праць. Серія: Економічні науки. Випуск 1(1). – Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2008. – С. 15-27

5. Гаращук О.В. Модернізаційні засади формування освітнього середовища – шлях до інноваційної економіки / О.В. Гаращук, В.І. Куценко // Ukraine – EU. Modern Technology, Business and Law : collection of international scientific papers : in 2 parts. Part 2. Current Issues of Legal Science and Practice. Management and Public Administration. Innovations in Education. Environmental Protection. Engineering and Technologies. – Chernihiv: CNUT, 2017. – С. 125-127.

**Головко Л.С.**

старший викладач

Комунальний вищий навчальний заклад

«Інститут підприємництва «Стратегія» Дніпропетровської обласної ради»

## **ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК СОЦІО-ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ**

Загострення соціальної та екологічної ситуації в Україні актуалізує проблему формування збалансованого економічного розвитку і вимагає прискіпливого дослідження соціо-еколого-економічних систем. Питання забезпечення сталого розвитку соціально - економічних систем є досить важливим та актуальним, основою досягнення якого є збалансованість та екологізація управління структурно-функціональних елементів: суспільство, економіка, природа [1].

З точки зору системного підходу дослідження економічного розвитку доцільно проводити за наступними блоками: соціальний – показує рівень та якість життя населення; екологічний – відображає стан довкілля; економічний – характеризує економічне зростання [2].

Соціо-еколого-економічна система – це сукупність взаємозв'язаних економічних, екологічних і соціальних відносин, які регулюються інституційним середовищем і спрямованих на формування сталого економічного розвитку [3].

Соціо-еколого-економічна система – це діалектична єдність соціальної, економічної та екологічної підсистем, ефективне управління якими в умовах їх взаємозв'язку стає передумовою гармонійного, збалансованого, довгострокового еколого-економічного розвитку всієї системи.

Модель сталого (стійкого) розвитку, як і будь-яка соціальна модель, є системою інтегрованих компонентів, їх суттєвих відносин і зв'язків, що відображають основний зміст процесів збалансованого екологічного та соціально-економічного розвитку [4].

Глобалізація висуває нові виклики національним інноваційним системам, серед яких: загострення соціальних проблем, таких як: нові проблеми охорони здоров'я в умовах, що змінилися, старіння населення, подовження активної фази життя людини; питання охорони